

**ESPURNES
BARROQUES**

MÚSICA I
EXPERIÈNCIES
AL TERRITORI
BARROC

Lluminosa ceguera

MONTSERRAT TORRENT I
JUAN DE LA RUBIA

Dissabte 4 de juny del 2022, 11.30h.

Església
SANT LLORENÇ DE MORUNYS

Valora'ns!

LA TEVA OPINIÓ ENS AJUDA A MILLORAR

Escaneja aquest codi QR
i valora els concerts
d'Espurnes Barroques!

Consulta la resta de programació
d'Espurnes Barroques a:

ESPURNESBARROQUES.CAT

ANTONIO DE CABEZÓN (1510-1566)

O lux beata trinitas

Diferencias sobre la Pavana Italiana

PABLO BRUNA (1611-1679)

Tiento sobre la Letanía de la Virgen

Batalla de sexto tono

Montserrat Torrent a l'orgue gran i Juan de la Rubia a l'orgue positiu

FRAY LUIS DE LEÓN (1527-1591)

Oda a Francisco Salinas

ARNOLT SCHLICK (1460-1521)

Maria Zart

CONRAD PAUMANN (c. 1410-1473)

Mit ganzem Willen

ANTONIO VALENTE (c. 1520-c. 1580)

3 versos alternados

Lo ballo dell'intorcia

Montserrat Torrent a l'orgue positiu i Juan de la Rubia a l'orgue gran

El repertori que figura en aquest programa, interpretat per Montserrat Torrent, serà alternat peça a peça amb improvisacions de Juan de la Rubia.

NOTES AL PROGRAMA

Una llegenda musical inspirada: Montserrat Torrent

La concepció de la història de la música occidental, possiblement massa centrada en el pes i l'accent de l'arquetip romàntic del geni, ha oblidat la importància dins aquesta història del no menys destacat món dels intèrprets. Al marge de si aquests intèrprets, moltes vegades, eren els mateixos compositors de les obres, el cert és que la història de la música sembla ser molt més la història dels compositors i de les seves obres i força menys la dels seus intèrprets, interpretacions i improvisacions. És per això que, majoritàriament, ens imaginem els grans creadors musicals totalment allunyats del món, reclosos en els seus estudis component les seves obres en estats d'inspiració i èxtasi quan, possiblement, aquests estats sembla que arriben més intensament en el transcurs d'aquell procés apuntat pel poeta Charles Baudelaire: "la inspiració és treballar tots els dies". Fem, així, un acte de sinceritat i preguntem-nos: quan pensem en grans genis, serveixin un Johann Sebastian Bach o un Wolfgang Amadeus Mozart, ¿ens els imaginem al davant de l'orgue o del fortepiano improvisant? Possiblement ho puguem fer, però en una imatge mental força secundària i totalment de més a més...

Escriure sobre intèrprets significa haver-ho de fer sobre una cadena de transmissió de coneixement establerta entre mestres i deixebles. Mestres i deixebles com els dos extraordinaris intèrprets que avui ens convoquen a Sant Llorenç de Morunys, en tant que el mestre Juan de la Rubia va ser deixeble de Montserrat Torrent. Escriure sobre Torrent, però, no és fer-ho sobre una mestra més, sinó sobre una autèntica pionera, sent plenament conscients d'una realitat que cal escriure com abans millor: la música al nostre país no hagués estat la mateixa sense Montserrat Torrent. La seva preocupació per les tècniques històriques d'interpretació, la recuperació de repertoris perduts o oblidats, l'impuls de la fabricació o restauració d'importants orgues de la geografia catalana i espanyola, a més d'una amplíssima i generosa discografia d'aquests repertoris, són només una petita mostra d'un trajectòria que encara roman viva i activa.

El concert matinal a l'orgue de Sant Llorenç de Morunys pot ser qualificat, perfectament, com una excelsa mostra de l'univers Montserrat Torrent. Un orgue històric, renaixentista en el seu origen i amb diferents modificacions al llarg del temps, serà l'element que possibilitarà la interpretació d'un programa constituït per obres d'aquest univers Torrent provinents de diferents latituds i temps històrics.

Un programa que, d'acord amb el relat de l'edició d'enguany d'Espurnes Barroques, ens acostarà a unes obres musicals singulars i sorprenents, realitzades per organistes invidents o que van patir, en algun moment de la seva vida, la ceguesa.

No hi podia faltar, així, el gran organista de la cort reial de Castella Antonio de Cabezón (1510 - 1566), un dels més immensos mestres de la variació i la glossa, a través d'un gran domini dels complexos contrapuntístics, com podrem escoltar en les seves *Diferencias sobre la Pavana italiana*. Del Renaixement de la primera meitat del segle XVI passarem al barroc del segle XVII de Pablo Bruna (1611-1679), un compositor que ha tingut una sort en la seva difusió força diferent respecte a la de Cabezón.

També podrem escoltar dues importants mostres del Renaixement germànic: d'una banda, amb la presència d'Arnolt Schlick (1460-1525), autor de l'*Spiegel der Orgelmacher und Organisten* (*Espill dels orgueners i organistes*), considerat el primer tractat en alemany sobre la construcció d'orgues; de l'altra, amb Conrad Paumann (1415-1473) a qui s'ha considerat l'iniciador de la important escola organística germànica que —com és sabut— ha aportat immenses figures com són les de Dietrich Buxtehude, Georg Böhm, Johann Adam Reincken i, és clar, Johann Sebastian Bach.

Tots aquests organistes alemanys —en una realitat extensible al conjunt dels intèrprets de l'instrument— eren i són, abans de tot, àvids i impressionants improvisadors que, amb el temps, van decidir escriure les seves obres per materialitzar-les i donar-les a conèixer més enllà de la seva pròpia memòria. Però l'espai sonor original d'aquestes era el de la improvisació, un terreny en el què Juan de la Rubia és un consumat especialista.

És per això que, en el concert d'avui, al darrere de cadascuna de les obres originals interpretades per Torrent, de la Rubia hi respondrà amb una improvisació. Talment com en una fórmula d'antífona musical o —si voleu— d'immens comentari musical a l'original, avui som convidats a escoltar un meravellós diàleg musical entre mestra i deixeble. Un diàleg que ens atansa a la plena experiència del sentit creat, de l'enigma de la creació que —com ens va ensenyar Stefan Zweig— és el misteri més profund de l'univers. Una creació que poc sap de consumir (sentir) i sí d'"ingerstar" (escoltar, ingerint i digerint), ja que tot sorgeix d'una necessitat: la d'escapar del predomini i hegemonia d'allò secundari i parasitari. Potser aquesta necessitat hagi de ser la que ens porti a una altre immens aprenentatge, no menys important: el d'aprendre de nou a ser humans. No és d'estranyar que aquest immens acte crític de creació i recepció, d'interpretació d'obra original i comentari en forma d'improvisació, finalitzi amb un ball de torxes on, possiblement, també facin acte de presència les muses de la dansa (Terpsícore), de la música (Èrato) i de la història (Clio). De la mà de *Lo ballo dell'intorcia* d'Antonio Valente es combinaran la dansa, la música i la història en un concert no menys històric amb la presència d'aquesta intèrpret de culte, llegendària i inspirada que és Montserrat Torrent.

Oriol Pérez i Treviño
Musicòleg i assagista

FITXA ARTÍSTICA

Montserrat Torrent

Nascuda a Barcelona el 1926 i formada al Conservatori Municipal de Música de Barcelona, a Siena i a París, ha realitzat una destacada carrera concertística internacional i ha enregistrat un gran nombre de discs. El seu disc dedicat a música de Cabanilles guanyà el Grand Prix du Disque de l'Académie Charles Cross de París (1965). Ha dedicat una especial atenció al repertori antic i contemporani, com també al de la música organística hispànica.

En l'aspecte docent, a més de cursos d'orgue al Conservatori de Barcelona, ha impartit nombroses classes i cursos a l'Estat espanyol i a arreu del món, entre els quals destaca el curs de música ibèrica a l'Acadèmia Internacional de Harlem (Països Baixos). Anualment imparteix classes magistrals i cursos a Santiago de Compostel·la, Palència i Cabrera de Mar, i esporàdicament a Itàlia. Ha estat jurat de concursos d'orgue a Àvila, Ciutadella, Chartres, Ginebra, Nàpols, Nuremberg, Lübeck i París, i de piano a Manresa.

Ha estat guardonada amb diversos reconeixements, entre els quals hi ha la Creu de Sant Jordi (1995), el Premi Nacional de música (1996), la Medalla d'Or al mèrit artístic de l'Ajuntament de Barcelona (1997) i la Medalla al mèrit al treball Francesc Macià de la Generalitat de Catalunya (2001). Al 2008 la Universitat Autònoma de Barcelona la nomenà doctora honoris causa; i el passat 2021 rebé el Premio Nacional de Música del Ministerio de Cultura.

Juan de la Rubia

Organista titular de la Basílica de la Sagrada Família, és natural de la Vall d'Uixó (Castelló), on inicià els estudis de la mà del seu pare i Ricardo Pitarch. La seva formació, esdevinguda en diverses capitals europees, comptà amb el mestratge d'Ó. Candendo, W. Seifen, M. Bouvard i M. Torrent, a més d'O. Latry i T. Koopman. Durant els seus inicis rebé fins a cinc Premis Extraordinaris.

La seva activitat incessant com a solista, director, acompanyant i continuïsta l'ha portat a trepitjar els principals escenaris d'una trentena de països arreu del món entre els quals destaquen l'Auditorio Nacional de Música de Madrid, Konzerthaus de Berlín, Gewandhaus de Leipzig, Elbphilharmonie d'Hamburg, les catedrals de Colònia, Westminster, Bogotà, Ciutat de Mèxic i Tunísia, St. Sulpice de París, o el teatre Mariinsky i la Philharmonia de Sant Petersburg, entre d'altres.

De la Rubia ha actuat com a solista amb orquestres com la Freiburger Barockorchester, Kammerorchester Carl Philipp Emmanuel Bach, Orquesta Nacional de España, Orquesta Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, Orquesta Barroca de Tenerife, Orquesta de la Comunidad de Madrid, Orquesta de la Comunitat Valenciana, Orquesta Ciudad de Granada, o l'Orquesta de Cuerdas de Bogotá, treballant amb directors com Andrew Grams, François-Xavier Roth, Carlos Mena, Simon Halsey, Salvador Mas, Kazushi Ono, Víctor Pablo Pérez o Simon Rattle.

TAST

Formatgeria Valette

www.valette.cat

Cooperativa Biolord

www.biolord.cat

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Ajuntament de Manresa

Ajuntament de Solsona

Ajuntament de La Coma i La Pedra

Ajuntament de Pinell del Solsonès

Ajuntament de Sant Mateu de Bages

Ajuntament de Sant Martí Segúes

Ajuntament de Fonollosa

Ajuntament de Cardona

Ajuntament de Rier

Ajuntament de Sant Llorenç de Morunys

Ajuntament de Súria

Ajuntament de Guissonà

Ajuntament de Sant Guim de Freixenet

Ajuntament de Pujalt

Ajuntament d'Igualada

Ajuntament de Tora

Ajuntament d'Estarès

Ajuntament de Cervera

Ajuntament de Pinós

CONSELL COMARCAL DE LA SEGARRA

CONSELL COMARCAL DE L'ALT SOLSONÈS

CONSELL COMARCAL DE L'ALT PENEDÈS

SOLSONÈS

ara lleida

grup alba

amical

AMPANS

ampar

Manresa 2022 Transforma

Fundació Turisme i Fires de Manresa

M!

GOBIERNO DE ESPAÑA

MINISTERIO DE CULTURA Y TURISMO

inaem

BISBAT DE SOLSONA

BISBAT DE VIC

COVA SANT IGNASI MANRESA

Jesuïtes Catalunya

IGUALADA CAPITAL DE LA CULTURA CATALANA 2022

FCACU

ÒMNIMUM

COSTERS DEL SEGRE

Pla de RAGES

OR

AIE

es muc

JM Catalunya

CONSELLERIA DE FONDS EUROPEUS I UNIVERSITAT I CULTURA

institut d'estudis balearics

CALAF GRUP

PORC DE PALOU

AIRA 700tòtic

OLIVA TORRAS

URCOTEX

SERTIC SA

Vila Vila

obres i serveis

DISTRIBUCIÓ DE GASOL

MAS

Amb l'ajut de:

Jordi Vilar Materials Bioconstructius · Farmàcia Planas · Gestoria Mas · Alapont · ACEC · Tèxtil Oliu · Òptica Jané · Remsa, SL Vidres Solsona · La Farga del Solsonès · Cardona Motors · Tallers Ballús · Koobin · Knauf · Constructora del Cardoner Excavacions Cots Codina · Constructora de Solsona · Fruits Taribó · Mengem Bages · Dasler, S. A · Farmàcia Òptica Casas Oli Migjorn · Espar Sala · perecuadrench / arquitectura · Picó Gràfics · Tegecom · Ganivets Pallarès · La Mare Cultural El Monegal · Hotel Sant Roc · Allotjaments rurals l'Era d'en Bella · Hotel Bregon · UrbiApartments · El Miracle Apartaments La Garriga de Castelladral · Ca la Rosita · Hotel Solsona Centre · Electrodomèstics Vilaseca · Conservatori Música Manresa ACEM · Antiga Casa Magí · Associació Joan Carles i Amat · Associació d'Amics de Vergós Guerrejat Associació Riubrogent · Associació Amics de Coaner · Amics de l'Orgue de St. Llorenç de Morunys

Productors:

Forn de Cabrianes · Cerveses La Pirata · Forn de pa Camps · Ca la Roseta · Forn Jorba · Celler Roc Falcon · Masia Tonicoll Casa Cavallera, Agroturisme i Agricultura ecològica · Restaurant El Cigronet · Xocolates Oro Vivo · Fleca de la Font · Pastoret Casa Dalmases · Xocolates Aynousé · Celler Collbaix · El Molí · Porc de Palou · Joviat · Oller del Mas · Aviram Maria · Cal Rosal Restaurant Molí de Boixeda · Parc de les Olors de Claret · Restaurant Casal de Castelltallat · Cafès Gener · Biolord Formatgeria Valette · Pastisseria Fidel · Oli Migjorn · Un pam de terra · Mel de Sant Guim · Comunitat boliviana d'Igualada Gebrat – Gelats i sorbets ecològics · Celler Grau i Grau · Restaurant Can Patoí · Selecte Wine Store · Celler El Miracle Formatgeria El Miracle · Restaurant El Miracle · Mel de Su · Comalats · Formatges Veciana · L'Antic Forn

Mitjans col·laboradors:

